

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 210.

V Ljubljani, v petek 12. septembra 1884.

Letnik XII.

† Viljem grof Wurmbrand.

Častno posameznemu in vsi rodovini je plemstvo po rodu, a še veliko lepše in častneje je plemstvo po duhu, mišljenji in življenji. Oboje pa je v polni meri zedinil v sebi mož, čegar časno življenje je preminulo na Mali Šmarni dan, 8. t. m. Značaj skoz in skoz dovršen, katolik, v domačem in javnem življenji avstrijski rodoljub v najblažem pomenu te besede, ljudomil in prijazen do vseh ljudi, usmiljen in dobitljiv do skrajne meje; to so glavne poteze v življenji ranjkega grofa Wurmbranda, v tem okviru bi se lahko izdelal životopis podučljiv visokim in nizkim, zgodovinarju in neučenemu opazovalcu vsakdanjih dogodb. A namen tem vrsticam ne more podati čitateljem dovršene slike iz življenja ranjkega, ozirati se hočem le nekoliko na večer njegovega življenja. Kakor solnce, ki se bliža zatonu, še enkrat ljubeznjivo pošilja svoje žarke v dolino solz, tako lepo je posvetilo življenje in delovanje ranjkega v beli Ljubljani in po vsi Kranjski deželi, ki v vrsti katoliških dežel ni zadnja.

O neumornem delovanji ranjkega l. 1866, ko je Kranjska nabirala prostovoljcev zoper grabežljivega soseda, ne bodem tukaj govoril, namreč opomnim le, da je ranjki, avstrijski rodoljub narodnega značaja, ki je poznal vse odnašaje političnega življenja, zapazil notranjega sovražnika, ki podkopuje polagoma častitljivo poslopje, stare katoliške Avstrije. Spoznavši to nevarnost, ranjki ni obupal in rok križem držal, marveč zastavil ves svoj vpliv, ki ga je imel tudi v imenitnih krogih, vso delavnost, da tudi svoje materijalne koristi, da vbrani in odvrne pretečo nevarnost.

Liberalizem se je vjedel na Avstrijskem v vse kroge, in se je prizadeval predreti tudi v postavo-dajavne zборе, navadno vprašanje, ki še tudi sedaj ni rešeno, vznemirjalo je avstrijske narode. Liberalizem v Avstriji se je pokrnil s plaščem nemštva, in pod to krinko je vabil, begal in strahoval avstrijske podanike. V Ljubljanskem mestu osnovalo se je konstitucionalno društvo, ki je bilo jednako sovražno

katoliškemu prepričanju, kakor tudi slovenski narodnosti. Temu nasproti je sklenil osnovati pokojni grof katoliško besednico (resource), ki bi bila središče katolikom brez razločka narodnosti, kjer bi se gojila katoliška zavest in avstrijsko rodoljubje, tako, ki priznava vsem narodom jednake pravice. A mesto katoliške besednice osnovalo se je l. 1869 najprej katoliško društvo z istimi pravili, kakor jih ima še dandanes; vsakemu brez razločka stanú in spola je vstop dovoljen. Pristopilo je lepo število katoličanov iz mesta in dežele.

A ranjki svoje prvotne misli ni zanemaril, in kakor jedro katoliške družbe je nastala katoliška besednica, ki bi imela biti v zabavo in poučenje svojim udom. Katoliško društvo je začelo delovati vsestransko, nabirati udov po vsi deželi, vstanovila se je knjižnica, osnoval dobrodelni odsek, ljudstvo se je začelo zanimivati za katoliško društvo in njega predsednika v prijateljskem in neprijateljskem spominu.

Katoliki so s spoštovanjem gledali moža, ki je neumorno trudil in prizadeval si, dramiti zaspane, pripravljati na stvari, ki se utegnejo zgoditi in razširjati katoliško zavest med prebivalce vsake vrste. Ni ga pa tudi bilo imena, ktere ga bi bili toliko smešili in zaničevali — tako zvani liberalci — kakor je bilo ime Wurmbrandovo. — Odsihmal je bilo katoliško društvo, oziroma njega predsednik, grof Wurmbrand, ktero je vodilo katoliške izjave v kranjski deželi, n. pr. o petindvajsetletnici pokojnega Pija IX., o praznovanji petdesetletnice njegovega mašništva. Ranjki je pa dobro vedel in spoznal, da se mora katoliško prepričanje tudi javno pokazati in v dejansko življenje vpeljati, zato ni on miroval prej, da je osnoval politično katoliško društvo. Pri snovanji, a še bolj pri delovanji katoliškega društva pokazalo se je pravo lice naše kranjske dežele.

Nemci niso marali za politično katoliško društvo, Slovenci, ki so bili skoro jedini v tem društvu, tudi niso tajili svoje narodnosti, in prvi predsednik katoliškemu društvu je bil dr. Strbenec, tačas kaplan pri sv. Jakobu, sedaj župnik v Hrenovicah in deželni

poslanec. Pokojni grof Wurmbrand tedaj svojega pglavitnega namena ni dosegel v tem smislu, kakor si je nemara sam predstavil, okoliščine so navadno močnejši kakor ljudje, a njegovo blago prizadevanje je bilo priznано tudi pri konservativnih Slovencih, kajti izmed prvih sedmerih ustanovnikov katoliškega društva najdemo med drugimi tudi dr. Costo, monsig. Jerana. Tudi pokojni dr. Janez Bleiweis je bil prijatelj katoliški družbi. Grof Wurmbrand je bil predsednik katoliški družbi, a katoliško-političnemu društvu je bil za dr. Strbencem predsednik msg. Jeran, dokler ni bilo l. 1874 po vladi razdruženo, in vsi poskusi, oživeti zopet katoliško-politično društvo, so bili neuspešni. Tudi pokojni grof Wurmbrand, stanujoč v Šiški, vstavil je neposrednje delovanje katoliški družbi, a ostal je nji blag podpornik ter bil imenovan častnim predsednikom. Od l. 1875 vodi katoliško društvo prošt dr. Ant. Jarc.

Pri pogrebu Wurmbrandovem je vodil mrtvaški spreved predsednik katoliške družbe, dr. A. Jarc; družba, ki je bila tudi zastopana pri pogrebu, je položila na njegovo krsto venec z napisom: „Katoliška družba svojemu ustanovitelju“. Mrtvaški spreved je bil primeren visokemu stanu ranjkega. Te kratke poteze iz življenja ranjkega podamo p. i. čitateljem „Slovenca“, ter opomnimo, da svet dostikrat malo pozná in toraj tudi po tem ceni prave rodoljube in ljudomile dobrotnike, ker njih delovanje je tiho in brezhrupno. Dvoje svetlih zvezd opazujemo na obzorji v življenji ranjkega. Njega neupogljiv moški skoz in skoz dovršen značaj, in njegovo plemenito srce, ki je toplo bilo za človeštvo, kar je tudi tako izvrstno v dejanji kazal. Živel je v svoji starosti bolj za-se in za svojo obitelj, ker on ni nikdar plašča po vetru sukal, tudi takrat ne, ko so mu bile na izbero imenitne službe.

Ker je pa bil toliko ljudomil in poln usmiljenja do revnih in trpečih, upamo, da so se nad njim tudi spolnile besede sv. pisma: „Blagor usmiljenim, ker usmiljenje bodo dosegli“. Njegovo truplo daleč od nas počiva, a njegov spomin ostane v deželi, ostane v mestu, v katerem je deloval, ostane med ljudstvom, za ktero se je trudil, kajti dasiravno Nemec

LISTEK.

Ivan Kacjanar.

Spisal J. Steklasa.

(Dalje.)

Vse je bilo že pripravljeno za vojsko, le še glavni zapovednik celi vojski je manjkal. Kdo drugi pa je bil po mnenju kralja Ferdinanda sposobnejši, kakor Kacjanar, ki je dozda pokazal, da je dober junak in vojskovodja, čeravno so neki trdili, da on ni kos taki nalogi, da je prenašel in nestalen mož. Vendar pa je kralj Ferdinand imenoval 10. junija l. 1537 Kacjanarja za glavnega zapovednika tej vojski, ki je imel z enim udarcem zlomiti moč Zapoljivo na Ogerskem in turško na Hrvatskem. V pismu, s katerim Ferdinand poverjuje Kacjanarju vojsko proti Zapolji, opisuje on to njegovo dolžnost ter pravi, da je on kot najvišji zapovednik vse vojske, kojnikov in pešcev, dolžan kot tak po svojem najboljem razumu, največji gorečnosti, po sodržaji kraljevih zapoved in dani oblasti ravnati se in vztrajati.

Lepo zbrano vojsko je peljal Kacjanar koncem

pomladi l. 1537 iz Koprivnice ob Dravi dalje proti Ogerskem. Na njegovi severni strani je odbijal Lenart Fels zmagonosno vojsko Zapoljino, kateri ni mogel priti na pomoč Sulejman zarad vojske z Benečani in Perzijanci. Kacjanarjeva glavna naloga je bila osvojiti Osek in potem od tukaj naprej še druge od Turkov posedene trdnjave ter tako pregnati jih iz južne Ogerske in Slavonije. Kacjanar je imel vse vojske pri sebi 24.000 mož, in sicer 16.000 pešcev in 8000 kojnikov, večina hrvatskih in ogerskih husarjev. Konjike so vodili hrvatski plemiči Ljudevik Pekri, Pavel Bakić, Franjo Batjani, Baltazar Banfi, Ivan Tahi, Ivan Zrinski in pomilošeni razbojniški stotnik Ladislav Moré. Čehe je vodil grof Albert Šlik, Štajarce deželni glavar Ivan Ungnad, Korošce Erazem Majer, Tirolce grof Lodron, Kranjce in Goričane glavni poveljnik sam. Topov je imela vojska osem večih, med njimi glasovito „Kacjanerico“ in 40 manjših poljskih.

Iz toliko različnih čet sestavljeni vojski je imel Kacjanar zapovedovati, kar je bilo prav težko, ker so bili zapovedniki večidel nesložni in ga niso hotli poslušati. Že to je bilo slabo znamenje; vendar pa se je vojska pomikala dalje proti Virovitici, kamor

je prišla za šest dni (10. sept.). Ali tukaj so začeli čutiti pomanjkanja živeža. Zagrebški škof, Simon Erdedi, ki je imel zanj skrbeti, ni izpolnoval svoje dolžnosti. Vsled slabe hrane, dolgotrajnih neviht in večdnega deževja, tako da so konji do trebuha v vodi stali, prikazala se je bolezen v Kacjanarjevi vojski, od ktere mu je v kratkem 8000 mož pomrlo. Dobil je sicer mesto teh 2000 novih konjиков, kar mu pa velikega zgubitka ni nadomestilo. Kacjanar se je pa vendar naprej pomikal, ker se Turki pod Muhamedom Jahogli, pašo Smederevskim niso hoteli bit, nego se dalje umikali, samo da tako izvabijo avstrijsko vojsko dalje v deželo. Kacjanar pošlje Pavla Bakiča proti Turkom v Soplje, da naj to mesto osvoji; Turki pa zapalijo sami to mesto, ali Bakić jih v begu mnogo pobije, a od vjetnikov zvé, da se je paša Jahogli namenil pred Osek s svojo vojsko ter to mesto braniti. Nastalo je toraj v taboru vprašanje, kam da se vojska podá. Eni so bili za Požego, drugi za Osek. Konečno se odločijo vsi za Osek.

Pod Osekom se je bil vtaboril paša Jahogli z vojsko 15.000 mož in 60 topov. Pomanjkanje hrane sililo je našo vojsko, da se čim prej bije s

po rodu, je bil, kakor pravi katolik in avstrijski rodoljub, pravičen do drugih narodnosti; česki je znal do dobrega v pismu in besedi, slovenskega se je učil na stare dni, da bi lažji in zdatnejši koristil narodu in deželi. Iz tega se lahko sklepa na njegovo plemenito sree, in da imajo tudi Slovenci vzrok, spominjati se ranjkega s hvaležnostjo in spoštovanjem.

Učiteljska zborovanja.

V sredo zvečer ob šestih je zborovala „Narodna Sola“ v društvenih prostorih na št. Jakobskem trgu št. 11 po določenem in že oznanjenem sporedu. Šlo se je nad 20 članov. Predsednik gosp. Stegnar poročal je o društveni delavnosti v preteklem letu, razložil denarno stanje in označil prihodnje delovanje društva. Dohodkov je imelo društvo za čas od 1. septembra 1883 dosihdob t. l. 770 gold., a stroškov 693 gold. 45 kr. Dohodkom je prišteta tudi vstanovna 216 gold. 50 kr., ki ostane naložena, gotovine v blagajnici je samo 77 gold. 42 kr., ki ostane za porabo v prihodnjem letu. Med prvimi dobrotniki je slavna hranilnica Ljubljanska z 200 gold.

Živahen razgovor je bil v namenu „Narodne Šole“, kakor ga je označil gosp. Stegnar, da misli izdajati poljudne spise. Bili so pričujoči raznih misli, kar se tiče „kako in kaj“. Poglavitna skrb bode menda pripadala gospodu, ki je to misel sprožil, pri njem bode, da jo tudi izpelje. — Želeti je, da bi g. Stegnar, ki je izredno priden, marljiv in spreten najdel podpore gmotne in duševne. Lepo ime „Narodna Sola“, a s tem še ni vse opravljeno; zahteva še neprestanega, neumornega in tihega dela. Navdušenje, ki je podobno slamnatemu plamenu, tukaj ne opravi ničesa. Ko bi g. predsednik najdel podpore, ne dvomimo, da bi še nekoliko več in v obilnejši meri dovršil, kar doseže z malimi pripomočki, a z neutrudljivim dejanjem. — Volitve. Odbor je ostal sedanj s predsednikom vred.

„Vdovsko učiteljsko društvo“ in „Slovensko učiteljsko društvo“ je zborovalo v četrtek. Po stari navadi je bila ob 8. uri zjutraj sv. maša v mestni farni cerkvi sv. Jakoba. Kakor druga leta je tudi letos skrbel gosp. vodja Belar za izvrsten kor. Ob devetih je zborovalo „Vdovsko društvo“ v II. mestni šoli na Cojzovem grabnu. Bilo je navzočih od začetka 18 udov, a prihajali so prišelci vsak čas. „Vdovsko društvo“ ima vsega premoženja 44042 gold. 55 kr., a tega je v državnih obligacijah 42450 gold. drugo je ali naloženo v hranilnici, ali pri društvjenikih, ali v gotovini za medčasni strošek. — Podpiranih je bilo letos 11 vdov po 80 in 2 po 100 gold. na leto in 26 sirot po 20 in 25 gold na leto, tako, da se je potrosilo za vdove in sirote, ki imajo podpornino po društvenih pravilih 1464 gold. 77 kr. Vseh prihodkov letnine in vstopnine društvjenikov, obresti od obligacij in izposojenih kapitalov je bilo 2477 gold. 94 kr., stroškov pa 2227 gold. 3 kr., tedaj ostane gotovine v blagajnici 250 gold. 11 kr. Društveno premoženje v obligacijah se je narastlo mimo lanskih 41.650 gold. za 800 gold., v obligacijah je tedaj 42.450 gold. (Vide zgoraj.)

Podpore so dobili letos: Matej Kračman, vpokojeni učitelj v Šmarji, služil od l. 1844, a po nemilih okolistavah prikračen v svoji pokojnini — 30 gold. Janez Zupanec, vpokojeni učitelj v Šmartnem pri Gornjem Gradu na Štajarskem, rojen v Podgorji pri Kamniku l. 1816, služi že od leta 1841, preselivši se na Štajarsko k Novi Štifti je bil tam v pokoj dejan, po deželni šolski postavi na Štajarskem prikračen v penziji, dobil je 30 gold. Oba ta dva imata pravico do podpore po § 11. društvenih pravil in se jima postavno ne more odrekati podpora.

Iz milosti so dobili podpore: A. M. z ozirom na izvanredne nesreče v obitelji 20 gold., vdova J. J. podporo za bolehnega otroka, bivšega učenca 1. šole. — Podpora se je izrekla P. A., dijaku šeste šole, z ozirom na § 11. društvenih pravil, da se odpró vrata samovoljnemu tolmačenju pravil, ako društvo jednemu privoli, a drugemu odreče, pride v zagato. Učitelju F. K. se je posodilo 100 gold. (pod navadnimi pogoji) ker je imenovani vstanovnik društvu, t. j. precej od začetka pri društvu, sicer pa skozi in skozi verodostojen. Učitelj A. A. je bil iz društva izstopil, a p. l. zopet pristopil in vplačal vstopnine 40 gold. in letnino za l. 1884. Oziraje se na dvakratno vplačevanje priznajo se mu s tekočim dnevom pravice pravega uda, ne gledé na § 12. društvenih pravil. — Društvu je pristopil A. Novak, učitelj v Idriji, priloživši potrebna spričevala.

Konečno se začne razgovor o tem, koliko imajo plačevati letnine vdovci brez otrok, ali po 4 kakor neoženjeni, ali po 6 gold. kakor oženjeni. Sklene se, naj ostane pri stari navadi, ker zarad 2 gold., ktere morda kdo slučajno več vplača, ne kaže prenařajati društvenih pravil, in bi bila tudi kontrola o tem, akoravno ne smešna, pa vendar neprilicna.

Odbor in predstojništvo ostane dosedanje. Predsednik prošt g. dr. Anton Jarc, podpredsednik vodja A. Praprotnik, tajnik in blagajnik učitelj v pokoji M. Močnik. V odboru so: Borštnik, Čenčič, Govekar, Praprotnik France, Punčah, Tomšič.

Zboruje potem „Slovensko učiteljsko društvo“, predsednik vodja A. Praprotnik. Letos so bile na dnevnem redu stvari, ki se tičejo pravnih razmer učiteljev na Kranjskem, namreč 1. da bi se starejšimi učiteljem dovolile: a) polnoštevilne starostne doklade; b) primerne opravilne doklade enorazredničarjem; c) predplače iz letnega plačila. Razprave o tem vdeleževal se je posebno nadučitelj in šolski nadzornik Lapajne iz Krškega, ki se je že dalj časa in pri raznih prilikah bavil s tem vprašanjem učiteljem v korist. On zahteva petletnice po letni plači, ki je od 400 do 600 gold. v tem razmerji, kakor so namreč plače vstanovljene; a g. profesor Šuklje, ki je bil kot gost navzočen, je zastopal postavno določilo, po kateri se odmerja doklada po deželi od od najmanjši plače po 400 gold. a v mestnih pa od 600 gold. Sicer pravi g. profesor Šuklje, da prizna pravico vodjem enorazrednic do opravilne doklade, kakor to imajo po drugih kronovinah in da hoče na to delati tudi v finančnem odseku deželnega zbora.

Iz med delavnosti društva v preteklem letu omenimo, da je g. profesor Predika spisal „Imenik učiteljev na Kranjskem“, ki se ima vsak čas dati v

tisek, da bode o pripaavnem času došel učiteljem v roke. Kdor se je kedaj ukvarjal z nabiranjem statističnih dat, bode vedel ceniti trud in požrtvovalnost, ki je sklenjena s takim delom.

Predsedništvo in odbor ostane. A. Praprotnik, predsednik; Predika, podpredsednik; odborniki: Anžlovar, Brezovnik, Govekar, (tajnik), J. Lapajne, Stegnar, Tomšič, Žumer. Tako na priliko so se vršila učiteljska zborovanja l. 1884.

Politični pregled.

V Ljubljani, 12. sept.

Notranje dežele.

Českega deželnega zbora prva seja v drugem zasedanju njegovega sedanjega sestanka bila je, kakor so navadno vse prve seje enakih zborov. Poslanci prišli so skoraj da vsi. V otvorilnem govoru točno ob 12. uri, kojega je govoril vrhovni deželni maršal, knez Jurij Lobkovic, v češčini in nemščini, spominjal se je ob splošnji žalosti vseh poslancev smrti cesarice Marije Ane, česke kraljice. Za govorom prišla so poročila o volitvah, obljube poslancev, vstanovitev kurij in volitev verifikacijskega odseka. — V drugi seji stavili so dr. Rieger in tovariši jako nujno in za narodno gospodarstvo silno potrebno prašanje, ter predlagali, da naj deželni zbor prevdari in omeji nevarnost, ki na Českem sladkorni obrti žuga; nevarnost namreč, ki bi znala deželo in kmetijstvo na nič spraviti. Dr. Rieger vtemeljeval je svoj predlog danes 12. t. m. in je s tem s tovariši vred dokazal, da mu je blagostanje dežele pred vsem drugim pri sreč.

Na Dunaji so obrtniki napravili svoj tretji obrtniški veliki shod, na katerem se je pretresala nova obrtniška postava in so se marsikteri predlogi vkrenili, ki bodo gotovo obrtniškem stanu na korist. Liberalni židovski listi so se (pri prvih dveh shodih navzoči) v svojih poročilih iz naporov obrtnikov norčevali ter jim vsa mogoča smešna imena dajali. Obrtnikom, katerim gré ne le za davčni krajevec temveč v prvi vrsti za zboljšanje slabih razmer, se je taka ohola židovska šala preneumna zdela, toraj so dotičnim dopisovalcem pri tretjem svojem velikem shodu uhod prepovedali in ga tudi dejansko zabranili. „Politik“ pravi, da je vsled tega po Dunajskih židovskih listih javkanje, kakor bi se zopet židovje okoli Jerihe podiralo.

K večeršnjemu poročilu o začetku osebne vožnje po *arlski železnici* še sledeče dostavljamo: 20. septembra odprla se bo slovesno arlska železnica za osebni promet. Presvitli cesar sam prepeljal se bo cele progo od Landeka skozi Arlberg do Bludenca in od ondod dalje do Bregence ob Bodenskem jezeru. Bludenc in Bregence sta postaji že več let obstoječe predarlske železnice, ktero so pa vsled njene osamljenosti in odločenosti od Avstrije vsled Arlberga, kateri je pa sedaj prekopan, Bavarske železnice v svojem prometu imele. Od sedaj nadalje prevzame pa jo država sama, ker se bo z arlsko progo združila. Cesar popelje se s srednim vlakom v najzadnjem vozu, ki bo na vse kraje odprt salon in bo tako presvitlemu vladarju mogoče prekrasno divjo naravo po Aflenski dolini občudovati. Pred dvornim vlakom popelje se vlak s povabljenimi gosti, za dvornim vlakom pa tudi še drugi vlak. Kakor se nam poroča, bode cela proga okrašena z venci in zastavami. Pred postajami razpenjali se bodo slavoloki in celo s stražnic vihrale bodo zastave in zastavice. Velikanski sprejem čaka cesarja v Bludencu in Bregencu, kjer se mu bodo vedno zvesti in vdani Tirolci in Predarinci poklanjali. Iz Bregence, kjer se

turško; zatoraj je obšla Osek, vstanovila se na iztočni strani in ponudila bitko. Ali paša je znal za Kacjanarjeve nadloge, pa je ostal miren v svojem taboru in je samo iz nasipov in zidov na sovražnika streljal. Nesloga med vojvodami oslabi v najodločnejšem času krščansko vojsko, ko se je raznesla novica, da se približuje Turkom znatna pomoč od bega Verbaskega. Zarad tega so sklenili vojvodi, vrniti se 9. oktobra nazaj proti Valpovemu ter pustiti sovražniku vse vozove in topništvo. Ali komaj so se začeli nazaj pomikati, že jim je bil paša za petami in pošiljal male oddelke celó pred nje, da so zapirali pot Kacjanarjevi vojski. Glavni zapovednik Kacjanar ni mogel zarad nepokornosti v vojski reda vzdržati, vsled česa je izginilo vse zaupanje do njega, strahopetna brezsrčnost se je polastila vseh in vsak poveljnik je gledal le na rešitev svojega oddelka. Pavel Bakič je sicer poskušal turško vojsko zavstaviti, ali pal je sam in zgubil mnogo ljudi. Turki so mu odsekali glavo, da jo morejo sultanu v dar prinesiti. Vsled te izgube se razkropi Kacjanarjeva vojska na vse strani. Še prej nego je dal k temu znamenje s trobento, zapustili so ga Moré, Ungnad, Turn in Pekri.

Ko je to zapazil, mislil je, da je že vse zbežalo in zato je odjezdil tudi on. Ko je dan napočil, videli so ostanki vojske, da so od vseh zapuščeni in divjemu sovražniku predani. Ostali pa so bili le še strelci, Tirolci, Avstrijanci, Korošci in nekaj Kranjcev. Lodron, Majer in še nekoji drugi hrabri zapovedniki so jih navduševali, naj se hlabro postavijo proti sovražniku in ako je treba tudi po vojaško častno umrejo. Posebno se je izkazal Lodron pravega junaka, ko je napadel sovražnika z vso odločnostjo. S konja je navduševal svoje vojake, in ko mu je nemški vojak rekel, da on lahko govori, ker ima šest nog za bežanje, stopil je doli, prebodel konja ter se potem peš bojeval. Med tem pa je zbežal tudi Šlik. Lenarta Lamberga so vjeli Turki živega, Nikolaj Turn pa se je hudo ranjen komaj rešil sužnosti. Razun njega se jih je prav malo srečno vrnilo. Lodron se je med vsemi najdalje branil. Ko je bil pa hudo ranjen, predal se je Turkom, ker so mu obljubili slobodo. Ali paša mu je dal glavo odsekati. Njegovo, Bakičevo in Majerjevo glavo so poslali v Carigrad. Zadnje ostanke Kacjanarjeve vojske so Turki potolkli pri Gorjanah blizo Djakova. V s tabor, topovi in streljivo jim je prišlo kot plen v roke. Tudi

lepi veliki top z imenom „Kacjanar“, si osvojé ter so ž njim še skozi pol stoletja na vseh bojiščih pohvalno streljali.

Tako nesrečno se je končala ta bitka pri Oseku. Še dandanes nam je mnogo nejasnega o tem dogodku in poročila o tej nesreči so čisto različna. Še celó dan bitke nam ni natanko znan. Največ je škodila nesloga med zapovedniki, kajti Kacjanar je bil le po imenu glavni zapovednik celi vojski, vsi drugi stotniki so se smatrali za neodvisne in vsak je delal po svoji glavi. Zato pa Kacjanar ne more biti odgovoren za celo vojsko in za njeno delovanje. Druga napaka pa je bila, da se ni skrbelo za potrebno hrano. Ali tudi za to ni bil Kacjanar odgovoren, nego Zagrebški škof, ki je bil ta težavni posel prevzel. Samo v tem je Kacjanar pogrešil, da je prezgodaj svoj tabor zapustil, še prej nego se je prepričal, kako stvari za bitko stojé. On sam se je kasneje zarad svojega ravnanja v dolgem pismu na cesarja opravičeval, in mi mu ne smemo očitati izdajalstva, nego samo neprevidno, nepremišljeno ravnanje.

(Dalje prih.)

bo cesar zvečer po Bodenskem jezeru vozil, popelje se cesar v Monakovo svojo hčer Gizelo, zdanjo bavarsko vojvodinjo in soprogo vojvode Leopolda, obiskat.

Hrvaška nezavisna narodna stranka razglasila je svoj oklic glede bodočih volitev in pravi, da ker nima ne vpliva in ne denarja, tudi ne bo nikakih kandidatov nastavljal in priporočala, temveč to prepušča prirojenemu razumu svojih pristašev. Nadja se pa, da bodo po svojem prepričanju najboljše može volili. Starčevićcem ponudila je večkrat roko na skupno delovanje, ali vedno so je brezobzirno odbijali. Starčevića samega hočejo v 17 okrajih za poslanca. V njegovem dosedanem okraju spodrinili ga bo skušal načelnik naučnega odseka, g. Vončina. Dosedanji vodja nezavisne narodne stranke, Mrazovič, sedaj ne bo kandidiral, pač pak njegov prijatelj in predsednik jugoslovanski akademiji, kanonik Rački, v nekem zagorijanskem okraju.

Kakor ima vsak čas svoje može, tako ima tudi vsako leto svoje posebnosti. Letošnje se odlikuje po surovosti, ktera se posebno pod krono sv. Štefana jako plodno razvija. Koliko krvi je pri volitvah na Ogerskem poteklo, poročali smo nekoliko o svojem času, (vsega, se vé, da ne) in sedaj se bo menda ravno tak krvav ples začel, na **Hrvaškem** kjer imajo ta mesec volitve. Stali si bodo hudo nasproti Starčevićem in razne druge stranke. Posamične predigre h krvavemu plesu so se že pričele v Koprivnici, kjer so se sprijeli Starčevićanci in narodna stranka zaradi kandidatov. Dr. Davidu Starčeviću nasprotoval je ondi v kandidaturi profesor Pievac (petelin). Došlega v Koprivnico ga je njegova stranka z godbo sprejela, nasprotniki so pa ja vpili: „Živio Starčević, Pievea zakoljite in na drog z njim“. Takoj na to so si bili nekteri že v laseh. Mestni glavar sunil je ukajočega kmetskega fanta nastran, ta ga pa popade za prsi in ga nazaj porine. Glavar pokliče pandurje in orožnike ter jim zapove streljati, kar pa orožniki niso ubogali, vendar pa so množico razganjati jeli. Ko glavar vidi, da še nikjer kri ne teče, hiti v svoje stanovanje, ter ondi iz okna na spodaj stoječe vstrelji in kmeta Posavca hudo poškoduje. Enakih neredov bojé se tudi po drugih mestih, in je v Sisku magistrat za čas volitev že posebne naredbe ukrenil. Starčevićanci imajo posebno ondi srečo, kjer se s pravimi Hrvati, z nezavisno narodno stranko meriti skušajo, ktera od dne do dne bolj gine, ker ji prave srčnosti in vstrajnosti in pa denarja manjka. Za narodno stranko bodoče volitve posebno po Slavoniji dobro kaže.

Vnanje države.

Nemški katoliki imeli so, kakor do sedaj, vsako leto, tako tudi letos v Ambergu svoj veliki shod, na katerem so se lesketale prve zvezde ondašnjih govornikov. Vsi so bili v tem pripoznanji edini, da se je boj, kterege je katoliška cerkev na Pruskem pred desetimi leti pričela, razširil od ondot po celem svetu, kajti po celem svetu, koder se razlega krščansko ime, ovira se sv. cerkev v prostem gibanju. Naloga vsakega pravega katolika pa je, po svoji moči k temu pripomoči, da se kolikor mogoče vojska sv. cerkve s pogumnimi vojskaki pomnoži, kajti na njihove vodje ozira se celi svet z velikim zaupanjem. Da se cerkvena prostost zopet pridobi, pridobiti jo je treba najpoprej na Pruskem, kajti v tistem trenutku, kedar se bodo razsule verige, s kterimi je katoliška cerkev na Pruskem vkljenjena, zasvetila ji bo zarija zlate prostosti tudi po celem svetu. Mogočen če tudi nepristojen pospeševatelj, da se bo sužnost katoliške cerkve veliko poprej končala, kakor pa nekteri mislijo, bo socialno vprašanje, ki se ravno kar z neznano hitrostjo po celem svetu razširja. Države napenjajo vse sile, želeč se ga znebiti; toda sprevidele bodo druga za drugo prej ali pozneje, da mu brez pomoči katoliške cerkve ne bodo kos. Le ona edina ima moč in sredstva, s kterimi se bo tudi državam posrečilo socialno vprašanje rešiti. Preden se bo pa to zgodilo, rešiti se mora katoliška cerkev sama spon in verig, ki jo vežejo, kar se bo tudi zgodilo. Države bodo sprevidele, da drugače ne gré in podale se bodo, kar bo edino le njim samim na korist, da le to jih zamore rešiti.

Bismarck bo menda že danes, če ima na petek kaku vraga, da bi bil slab začetek, pa jutri zapustil svoj Varzin ter se peljal v Berlin, kjer bo zopet prijel za državniške spise. Pravijo, da so ga bodoče volitve v državni zbor k temu prisilile in pa še nekatere druge malenkosti, med kterimi je gotovo ona na prvem mestu, da se bo s cesarjem Viljemom peljal v Skierniewice ruskega cara obiskat, ki je tudi svojega Giersa s seboj vzel in kamor pride tudi Kalnoky z avstrijskim cesarjem. Tako bodo ondi zbrani trije mogočni cesarji in trije prebrisani državniški skleparji o bodočih korakih, vsled katerih bi se blagor izročeni jim narodov za dolgo časa ohranil. Pri tej priložnosti dregniti mislijo tudi nekoliko v egiptovsko vprašanje, ktero bodo tudi po mogočnosti omejili, da se iz njega ne izmota morda kako vprašanje evropskega pomena. Nekteri nemški časniki mislijo, da se bo na tem shodu tudi reševalo poljsko vprašanje, ker imajo namreč po njihovih mislih Poljaki v Avstriji preveč prostosti. Kakor dobro podučeni krogi zatrdujejo, se Poljakom odte strani ni prav nič hudega bati, ter se bodo po sestanku treh carov še ravno tako svojih političnih pravic veselili, kakor do sedaj. Take kombinacije

edino le nemška zavirljivost spleta, ker v zadovoljnih Poljaki in Čehih močno in trdno Avstrijo vidi; kar ji pa ni prav po volji, kajti najraje bi razsula to ji nepovoljno Avstrijo.

Izvirni dopisi.

Iz Šmartna pod Šmarno goro, 10. septembra. (Bogoskrunstvo in surovost). Nikakor se mi ne zdi lepo, ako se surovost kmetiških fantalinov po časniki razglašča, ker to nas svetu v jako slabi luči razkazuje, (ki pa je v drugih krajih ravno taka — s častnimi izjemami); a greh se mi zdi pa zamolčati, kar se je na Mali Smaren zvečer tukaj zgodilo, ker to presega že vse meje in je le žalostno znamenje časa. Za božjo voljo, kam smo prišli! Pa kam še bomo? Vendar čujte grozovitost! Okoli 1. popoldne rečenega večera je bilo, ko se pripodi tolpa šnopsarjev po okrajni cesti med Šmartnem in Tacnom. Ondi pri znamenji se ustavijo. Znamenje je lastnina Aleša Plevela po domače Komovčeka. Šnopsa pijana in zdivjana druhal začne ondi pred božjo podobo razgrajati, kleti in se pridušati, ter naposled podobo Križanega s križem vred zgrabi ob tla vrže in vso razbije. Kakor se sodi, bili so trije ali štirje divjaki skupaj iz Spodnjih Pirnič, kjer so orožniki na ta račun Luzarjevega Mihela, ki se za Petača piše, prijel, kajti dolže ga, da je on razbijal božjo podobo. Sploh so pa ti rogovileži res prava šiba božja za celo faro, kajti kamor se obrnejo in kjer se pokažejo, povsod jim mora vse v strahu biti, drugače pa razbijejo, kar jim ravno pod roke pride. Mar res ni več pomoči proti takemu nasilstvu? Omenjena druhal razbijala je v nedeljo večer pred Malim Šmarnom po Šmartnu, v Tacnu in po Spodnjih Pirničah. Med drugim so največ potolkli v Tacnu pri Koširji, kjer so za 200 goldinarjev škode naredili. Potrli so mu parno mlatilnico, ki je na dvorišči stala.

Naj povem še drugo enako delo lepe družbice, ki je, kakor vse kaže, v tesni zvezi z ravno povedanim. Ravno tisto nedeljo pred Malim Šmarnom, ki so potem tako rogovilili, prišel je ob 10 popoldne nek Ljubljanski gospod, menda kak učitelj ali profesor, gori k nam na Šmarno goro, ter se je pri cerkovniku oglasil, da želi v cerkvi orgljati, za kar je imel od Škaruškega organista dovoljenje. Omenjeni gospod že menda leta in leta na ta dan semkaj zahaja. Ko pride na kor, zastopijo mu pot ondi stoječi kmetiški fantje, mu iztrgajo dežnik in palico iz rok, ter ga kar v cerkvi začno pretepati. Eden ga je pa z nogo začel suvati. Zaprti Miha Petač je rekel orožniku, ki ga je zaradi bogoskrunstva prijel, da je bil v nedeljo ob 10 na Šmarno gori, toraj zopet vse na to kaže, da je Petačeva banda tudi tega meščanskega oblečenega človeka v cerkvi napadla. Daljna sodnijska preiskava bo že vse to bolj pojasnila.

Žalostno, res silno žalostno je za nas kmetiške prebivalce, da pred takimi suroveži, gledé zgoraj omenjenega delovanja bi skoraj smel reči tolovaji, nimamo nikdar pokoja. Ne moremo sicer tajiti, da se je v naši okolici od nekaj marsikaj zgodilo, kar ni bilo hvalevredno, a tako surovo in divjaško se pa vendar mladost ni obnašala, kakor se zdaj. In od kod pač vse to? Od kod li! Sad je jel zoreti, ki nam ga je prinesla in gojila nova éra, novošegni liberalizem. Časnikarstvo v tej reči ni popolnoma brez krivde, zlasti židovsko-nemško, pa tudi slovensko ni brez velikega zadolženja. Kdo starejih se še ne spominja, kako je pred 10. do 12. leti neki dnevnik deloval, zagovarjal novo éro: liberalno postavodajstvo, novo šolsko odgojo; kako nesramno je udrihal po duhovščini in vseh krščansko-konservativnih narodnjakih, da tudi sv. obredom katoliške cerkve, celó najsvetejšim resnicam ni prizanašal. Mar li je vse veter odnesel, da ni več o tem ne duha ne sluha? Oj, da bi res bilo, a temu ni tako! Kar so liberalni časniki sejali, je pognalo in rastlo, sedaj pa sad rodi, pa ga bo še rodilo še, da ga ne bomo le mi ubogi kmetje okušali, ampak tudi zanikernim časnikarjem postal bode še dovolj kisel — nekterim je že tudi postal, ki sad svojega delovanja z začudenjem uživajo ter glasno javkajo: Kako je to mogoče? Naj bi bili časnikarji kmetovalci, bi pa vedeli: „Kar se seje, to se žanje.“ *)

L. B.

Z Gorenjskega, 9. sept. (Vojaške vaje. Cerkevni rop v Kokri. Drobtine). Vojaško poveljništvo si je letos izbralo gorenjsko stran za vsakoletne velike

vojaške vaje. Vojaki so prihajali v odločene jim kraje 25. avg. in naslednje dni. Vaje so se vršile pri najlepšem vremenu, ker samo zadnji dan, ko so se vojaki že odpravljali, jelo je deževati. Poskušnje so imeli razen nedelje vsak dan po različnih krajih Gorenjskega. Vojaki niso tožili, da bi bili veliko trpeli pri poskušnjah, pač pa so morali vsak dan storiti veliko hoje, preden sta se — prijatelj in sovražnik — videla in pozdravila. Seveda, vojaki si ne morejo izbirati koliko jim je hoditi, ker „mi nismo ptičev trop legak — ki sam si pot voli; — begoten smo neba oblak, — ki veter ga podi“. — Ni mi ponatančneje znano, kaki da so bili vspehi pri vsakdanjih vežbah; tudi ne vem, kako se je godilo, ko so sovražniki Kranj „not jemali“, kar je v vojaštvu izurjene Gorenjce posebno zanimalo; le to mi je znano, da so vojaki vsako popoldne prišli v svoje šotore lačni in spehani, da jim je pripravljena jed šla posebno v slast, da trudni niso pogrešali domače, mehke postelje ter prav dobro počivali na trdih otepih; zvečer seveda so morali tudi tešiti žejo z vinom, pivom, žganjem včasih zeló pozno v noč; petje se je po selih razlegalo še celó v zgodnjih jutranjih urah, kar seveda ni bilo vsem všeč, pač pa se gostilničar nobeden ni pritožil; no, vsem pa tako ni mogoče vstreči. — Čuti je, da so bili izbrani kraji pripravi za vojaške vaje, in mogoče je, da si jih v prihodnje še izbere poveljništvo za poskušnje, ako niso Postojnci, ki so baje prosili pri cesarji, naj bi bile v prihodnje vojaške vaje zopet v Postojnskem okraju, povoljnega vspeha dosegli. Vaje so končane; da bi le dolgo še ne zvedeli po resnični vojski, kaki da so njih vspehi, to vsi iz srca želimo.

Druga novica, ki mi je zabilježiti, pa je manj prijetna. Mali Smaren namreč je bil cerkveni shod v Kokri, kamor je prišlo zraven domačih tudi precej sosednjih ljudi, ker cerkev je tudi božja pot. Med povabljenimi je bil tudi nepoklican, ki je v sledeči noči razdril denarno pušico, ter pobral iz nje nabrane belice; prav, da ni bilo veliko; sodi se, da je odnesel tat kakih 10 gold. Pri njegovem poslu se mu menda ni moglo posebno muditi, ker med delom je zlobnež žulil kos kruha, vsaj drobice, ki so ležali po raztolčeni pušici in drugod, to spričujejo. — Ti slučajji se zadnje mesece često dogajajo; brati je bilo po listih več takih zločinov in ni še davno, kar so ropali po pušicah v Predosljih in na božjem potu pri sv. Joštu. Morda če biti to kako novo rokodetstvo: z lahkoto si služiti denar in dobro bi bilo, da bi gosposka mojstru in pomočnikom dalo čutiti, da med poštenimi ljudmi to ni dovoljeno.

Letina po naših krajih je srednja, kjer niso preveč divjale sestre toča in moča in brat jima vihar. — Gostilničarji se hvalijo, da se žganja prav veliko potoči, vina pa tožijo, da prav malo. Priporočilo deželne vlade duhovščini, naj stori proti temu svojo dolžnost, je brezvspešno; ne zato ker duhovniki ne storé, kar jim je storiti in kar smo storili, to povdarjamo z odločnostjo — tudi pred tem priporočilom, pač pa za to, ker se deželna vlada ni na pravega obrnila, kajti le državni vladi je po zakonitem potu mogoče zamašiti vir toku, ki grozi poplavit in vničiti slovenske pokrajine. Prihodki so morda veliki, a pomni naj država, da je to krvav denar, s kterim ji ne boče moči dobiti krepkih vojakov, ob času sile, ako bode še dalje časa lakomna na denar, prezirala najhujše rane svojih podanikov. In kakor je nekaj Kato vsak svoj govor, tako jaz današnji dopis končam. Sploh pa menimo, da je dolžna država po zakonitem potu odstraniti nevarnost, ki preti njenim podložnim — po špiritu!

Z Notranjskega, 9. septembra. Akoravno nismo bralci „Slov. Naroda“, nam vendar po naključbi pride v roke. V enem zadnjih listov zapazimo, da nekdo iz Orehka pika našega, vsega spoštovanja vrednega g. župnika J. Sajovca, češ, da so se oni pri zadnji volitvi volilnih mož za novega deželnega poslanca, prenapeto obnašali in kmete k volitvi vkup gonili, tudi jim daje nauke, da naj bi se bolj svojih cerkvenih reči držali. S tem dopisom se ne le podpisani faranje razžaljane čutimo, ampak sploh vsi, ki so to slišali, kajti naš č. g. župnik niso pri imenovanju volitvi nič nepostavnega in pregrešnega storili. Če bi bili prav agitovali pri volitvi zoper Orehovce, bi to ne bilo nič nepostavnega, saj je pri volitvah to vsakemu dovoljeno. Ali niso Orehovci tudi agitovali za svojo stranko? Saj njih vodja, kakor ga kličejo, g. Fr. Berné, se je menda dalj časa klatil po tisti okolici. Č. g. župnik so Orehovcem že sami odgovorili, mi le toliko opomnimo, da se nam čudno zdi, kakó da Orehovci našemu č. g. župniku nauke

*) Drugo je preveč osebno, toraj smo prečrtali; ne zamerite. Prosimo še večkrat kaj. Vredn.

delijo, da naj se bolj pri svojih cerkvenih opraviilih prizadenejo. Kdo je Orehovcem oblast dal čez Slávinske gospode? Ali so morda papež, zdaj ko škofa nimamo g. Berneta za poglavarja čez duhovščino postavili? Tega ni bilo brati dozdej v nobenem časniku. Orehovci naj Hrenoviške duhovne učé in svaré, če se jim bodo dali, ne pa naših.

Naš visokočastiti gosp. župnik so dozdej svoje duhovske dolžnosti tako zvesto opravljali, da se prav nič pritožiti ne moremo. Kako jim more tedaj v teh zadevah človek očitati, ker sam cerkev od zunaj vidi in mu bolj gostilne kot cerkev dišijo? Naj on skrbi, da gostilničarji svoje dolžnosti proti njemu spolnujejo, duhovniki jih gotovo bolj vedó, kakor pisavec šest resnic. V pratiko — pravite — da naš gosp. župnik ne bodo prišli. Upamo, da zavolj vas še ne. Če pa Orehovci s svojim vodjem to tako srčno želite, vam mi lahko nasvetvamo dva dneva, ki sta k sreči še prosta, to sta 30. in 31. dan meseca svečana.

Jože Povh, Jože Vodopivec, Janez Šabec, Janez Kalister, Janez Vadnjaj, Anton Dekleva, kmetje in farani Slavinski; Povh, podžupan in ključar v Nemški vasi; Vodopivec, podžupan v Petelinah; Šabec, ud šolskega sveta; v imenu več družih.

Iz Celja, 11. sept. (Občinske volitve. — Veterani. — Nemški „Schulverein“). Kaj pa piše zopet „Slovenec“ o pritožbi „štajarskih Slovencev iz Celjskega volilnega okraja“?! Iz te oblike pač nihče ne more vganiti, kaj pomeni ova „pritožba“, in kdo so tisti „štajarski Slovenci“. Reč je pa ta-le: Ko smo imeli pretečenega meseca julija zopet občinske volitve v Celjski okolici, so ljubeznjivi nemškutarji tako nepostavno postopali posebno pri volitvi v II. razredu, da smo se popolnoma nadjali, ker se mora pritožba slovenskih volilcev zoper izid volitve v tem razredu uslišati in vsa volitev II. razreda še enkrat ponoviti ali pa se morajo pripoznati kandidati slovenske stranke kot izvoljeni občinski odborniki. Toda graška „Tagespost“ je naznanila pred enim tednom, da se ni dovolilo ne eno ne drugo, temveč da je sl. namestnica spoznala, da so kandidati nemškoliberalne stranke postavno izvoljeni občinski odborniki. Po tem takem bojo skozi prihodnja 3 leta gospodarili po veliki občini Celjska okolica — nemški liberalci; v občinskem odboru imajo namreč 16 glasov, Slovenci pa le 8. — Ta pomen ima toraj ovržena „pritožba štajarskih Slovencev v Celjskem volilnem okraju“.

Pretečeno nedeljo in ponedeljek so bile zopet razobešene zastave po Celjskem mestu. Nu, kaj ste pa zopet imeli? poprašuješ radovedni bralec. Celjski veterani so si pripravili jako lepo društveno zastavo; ta se je blagoslovila v nedeljo 7. septembra v drevoledu zunaj mesta, v ta namen se je povabilo tudi mnogo ptujih veteranskih društev v Celje, katerih je tudi precej veliko došlo in veteranom na čast so se razobesile razne zastave: štajarske, cesarske, belgijske in — slovenske? Bog varuj! nemške. Nemška zastava je vihrala na vrhu slavoloka pred kolodvorom v sredi dveh cesarskih bander. Nemško-prusaška zastava celjskim veteranom toraj več veljá nego cesarska avstrijska! In vendar je bila kumica ovi veteranski zastavi nadvojvodinja Rainer-jeva, njena namestnica žlahtna Adamovič iz Velenja; varuh ali protektor Celjskega veteranskega društva pa je blagi grof Mensdorf iz Socke pri Novi cerkvi. Bodi pa prepričan, dragi bralec, da te prevzvišene osebe niso znale, da so hoteli Celjski veterani nad cesarsko avstrijsko zastavo slaviti nemško-prusaško.

Nemški „Schulverein“ se je enkrat hudo vrezal. Celjski nemčurji so namreč župana Okorna iz Škoflje vasi zapletli v svoje zanjke, ter mu obljubili, na stroške nemškega „Schulvereina“ pozidati šolsko poslopje v Škoflji vasi, pod pogodbo, da se ondi podučuje v nemškem jeziku. Okorn se je za to ponudbo javno in slovesno zahvaljeval pri nemškoliberalnem shodu, ki so ga osnovali Celjski Schulvereinerji meseca avgusta t. l. pri Erjavcu na Spodnji Hudinji zunaj Celja. Toda župan je napravil račun brez občinskega odbora. Srenjski odborniki Škofljevaški niso marali za nevarni in škodljivi dar Celjskih „Schulvereinerjev“ ter so priredili svojemu nemškoliberalnemu županu pa Celjskim nemčurjem blamažo, ktere se le-ti pač niso nadjali. Da bi le razumno slovensko ljudstvo povsod tudi tako posvetilo nemškutarskim prisiljencem! x. y.

Domače novice.

(Cesarjev dar) prejela je Dubliška občina 200 goldinarjev namreč, da si pozida šolo.

(Službo vladnega oficijala) pri c. kr. deželni vladi kranjski dobil je c. kr. okrajni tajnik gosp. Franc Ambrožič v Logateci.

(Izpiti o sposobnosti) za učitelje delali se bodo v Ljubljani za ljudske in meščanske šole na 6. okt. pred dotično komisijo. Kandidatje in kandidatnje, ki se jih mislijo vdeležiti, vložé naj svoje prošnje pri c. kr. okrajnem šolskem svetu, kjer so poslednjič služili, ob pravem času, da jih bo taisti zamogel do 1. oktobra predložiti odbrani komisiji.

(Gospodičina Antonija Schmidt), ki je l. 1882 k protestanški veri pristopila, vrnila se je zopet v sv. katoliško cerkev, in je bila včeraj vanjo v St. Peterski farni cerkvi sprejeta.

(Umrli) je danes zjutraj na Spodnjih Poljanah 29letni čevljarški pomočnik Alojzij Osredkar na stranišči nagle smrti. — Govori se, da je umrlega baje pred 8 dnevi nekdo med rebra zabodil in da se mu je rana od zunaj zacelila. Isti je bil ponočnjak in se je rad pretepal.

(Potna predavanja) imel bode dež. potovalni učitelj Gustav Pirc 14. t. m. v Leskovcu o „trtni uši“, in 21. t. m. na Razdrtem o „živino-reji“. Predavanja bode v obeh krajih popoldne.

(Šolski trg) s starimi knjigami prišel se je danes. Vse živo postopa ti šolske mladine pred gimnazijo gori in doli; ta svoje knjige ponuja, drugi zopet po tem ali onem avtorji poprašuje, ker ga ravno dobiti ne more. Naposled se vendar nekdo oglasi z „enim špehom“, kterege je ravno poprej sam kupil. Ker bistra glava vidi, da bi se sedaj-le nemara dale dve ali tri dvojčice prislužiti, hitro ponudi knjigo, po kateri se tolikanj poprašuje in res tri beliče profitira. Kupovalec je sam tudi le prekupec in ima knjigo že drugej naročeno, kjer bo tudi kake groše več zanj potegnil, kakor je pa sam dal. Tudi „karami-mož“ ima danes svoj dober dan, le škoda, da jih je nekaj preveč. Šest smo jih zjutraj našli, ki s sladkornino, kanditovanim sadjem, oslajenimi mandeljni in drugo tako rečjo zbadajo mladino v oči.

Pogrešali smo danes še ene obligatne osebe, ki jo vedno pri dijakih dobiš, kedar knjige prodajajo, moža namreč, ki ima „brennbasse — klobase!“ Toda kaj hočemo, saj je še le začetek. Preden se vsi „špehi“ poprodajo in pokupijo, ki so če tudi raztrgani, vendar-le še svojega denarja vredni, prikazal se bo mož klobasar in marsikaka dvojčica namenjena za učno knjigo šla bo za klobasico in pol zemlje rekoč: „E kaj mi je treba knjige, bom pa pisal!“

(Iz Kamnika) se nam poroča: Pri nas imamo zmerom dosti novic; ako se ne zgodi kaj novega, se pa kdo kaj zmisi in trosi okoli, vrjame pa vsakdo rad. To dokazuje sledeči dogodek: Po mestu se je raznesla novica, da se je v svojem rojstnem kraju na Dolenjskem tukajšnji učitelj g. Ign. Tramte v levo ramo na lovu ustrelil; svojemu prijatelju pa imenovani gospod poroča, da je zdrav in da se dobro počuti. To v pojasnilo vsem tistim, ki po stanji priljubljenega gospoda poprašujejo.

Telegrami.

Dunaj, 12. sept. Za deželnega glavarja koroškega imenovan je dr. Erwein, za namestnika pa rudarski svetnik Hillinger.

Dunaj, 11. septembra. Ob 4 popoldne pri dvornem obedu, kjer je bil tudi kralj Milan in ruski poslanik navzoč, napil je cesar Franc Jožef na zdravje ruskega cara Aleksandra, povodom rojstnega dne njegovega, na kar je c. kr. vojaška godba rusko himno zasvirala.

Rim, 11. septembra. Po okuženih krajih zbolelo je včeraj vseh skupaj 1085, pomrlo pa 550 ljudi. V Neapolji je bilo bolnih 966 in mrtvih 474 za kolero.

Neapelj, 12. septembra. Kralj je podaril 300.000 lir tistim bolnikom, ki imajo kolero. Od predvčeraj je 200 mrličev manj kakor prejšnjega dne. Včeraj obiskal je kralj še enkrat med največjim dežjem bolne vojake in druge bolnike v predmestji Mercato, kjer kolera najbolj razsaja. Kontumac proti Francoski se je odpravil.

Berolin, 12. septembra. Bismarek došel je sinoči z družino semkaj.

Tuji.

10. sept.

Pri **Maliči**: Baron de Vassaseur, z družino, iz Pariza. — Albin Puntigam, vradnik, z Dunaja. — A. Faber, z družino, iz Trsta. — Gabr. vitez Jenny, c. k. dvorni svetnik, s soprogo, iz Gorice. — Karl Gabor, komi, iz Zagreba. — Franc Hofbauer, trg. z lesom, iz Tržiča.

Pri **Slonu**: F. P. Vidie, trgovec, z Dunaja. — Hugon Visin, grajščak, z družino, iz Trsta. — Valt. Schäfer, učitelj telovadbe, iz Trsta. — Roman Studeni, iz Gorice. — Adolf Wallerstein, c. kr. polkovnik, iz Brunecka. — Henrik Jaschi, stavb. mojster, iz Pulja. — Josip Braune, posestnik pivovarne, iz Kočevja. — Martin Zarnik, nadučitelj, iz Trnovega. — Goli in Kos, trgovec, iz Idrije. — Rom in Stern, trgovec, iz Ljubljane.

Pri **Tavčarji**: Grofica Marija Wurmbbrand, s hčerjo, z Dunaja. — Franc Waage, c. k. vojaški vradnik, iz Trsta. — Josip Madarda, c. k. davkar, s soprogo, iz Celovca.

Pri **Bavarskem dvoru**: Anton Minjoti, trgovec, iz Trsta. — Oskar Poley, grajščak, iz Sežane. — Janez Papler, zasebnik, iz Brezovice. — Franc Papler, iz Borovnice. — Janez Gantar, učitelj, iz Studencea.

Pri **Južnem kolodvoru**: Anton Koder, c. k. nadporočnik, iz Inomosta. — Anton Ressiman, c. k. brzojavni nadzornik, iz Trsta. — Josip Bedenk, posestnik, iz Sevnice.

Pri **Avstrijskemu caru**: Mirosl. Precht, slikar, s soprogo, iz Gradca. — Ernst Lanzoni, s soprogo, iz Montaca.

Umrli so:

7. sept. Feliks Puc, mizarjev sin, 4 mesece, Opekarska cesta št. 9, vsled katara v črevesu. — Janez Ernest Stöcklinger, hišnega posestnika sin, 2 mesece, Rimska cesta št. 15, božjast.

9. sept. Janez Kelbelj, krojačev sin, 2 mes., sv. Petra cesta št. 50, božjast. — Franc Kolnik, zidarjev sin, 1 mes., Kurja vas št. 13, driska.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

12. septembra.

Papirna renta po 100 gld.	80 gl. 80	kr.
Sreberna	81	75
4% avstr. zlata renta, davka prosta	105	05
Papirna renta, davka prosta	95	85
Akcije avstr.-ogerske banke	849	—
Kreditne akcije	298	50
London	121	65
Srebro	—	—
Ces. cekini	5	76
Francoski napoleond.	9	69
Nemške marke	59	65

Od 11. septembra.

Ogerska zlata renta 6%	122 gl. 35	kr.
„ „ 4%	92	20
„ papirna renta 5%	88	75
Akcije anglo-avstr. banke	200 gld. 105	50
„ Länderbanks	98	—
„ avst.-oger. Lloyda v Trstu	544	—
„ državne železnice	300	25
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	210	80
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 124	25
4% „ „ 1860	500	134
Državne srečke iz l. 1864	100	170
„ „ 1864	50	169
Kreditne srečke	100	176
Ljubljanske srečke	20	23
Rudolfove srečke	10	18

J. Krajec,

knjigotržec v Novomestu, (2)

priporoča svojo zalogo **šolskih knjig** za gimnazijo in ljudske šole.

(Zapisnik knjig za gimnazijo dobiva se brezplačno.)

Tudi priporoča svojo zalogo vsakovrstnega papirja in pisalnega orodja.

Imamo jo!!

Po vstrajnih študijah posrečilo se je dr. pl. Bendenu izumiti

pomado za lase,

o kateri se lahko z dobro vestjo reče, da je na svojem mestu. V čisto kratkem času po tej pomadi priraste gosta in krepka brada, kakor tudi lasje; zabranjuje pa tudi izpadanje las. Izumnik je porok za brezpopojen uspeh. (41)

Steklenica velja 2 gld. a. v.

Edina prava se dobi pri izumniku dr. pl. Bendenu v Pragi, Salmove ulice šte. 7, kamor je treba denar predposlati.